

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2015/1853,**15. oktoober 2015,****millega antakse loomakasvatusektori põllumajandusettevõtjatele ajutist erakorralist toetust**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007, (¹) eriti selle artikli 219 lõiget 1 koostoides artikliga 228,

ning arvestades järgmist:

- (1) Ülemaailmne nõudlus piima ja piimatoodete järele vähenes kogu 2014. aasta jooksul ja vähenemine jätkus ka 2015. aasta esimesel poolel, seda eelkõige põhjusel, et vähenenud on eksport Hiinasse, mis on maailma peamine piimatoodete importija.
- (2) Olukord liidu sealihaturul on halvenenud nii 2014. kui ka 2015. aastal. Liidusisene tootmine oli suurenenud, kuid hästi toimiv eksport vähenes Venemaa ekspordituru äralangemisel märgatavalt. Sealihasektori eripäraks on see, et aretussektor suudab kohanduda aeglasemalt, kui väheneb nõudlus tapasigade järele, ning seetõttu ulatuvad turul tekkivad kriitilised ületootmine ja pidev hinnasurve perioodi tavalisest tsüklilisusest kaugemale.
- (3) Venemaa valitsus teatas 25. juunil 2015, et pikendab liidust pärit põllumajandustoodete ja toiduainete impordikeeldu veel üheks aastaks, see tähendab kuni 6. augustini 2016.
- (4) Kuna piimaturul on pakkumine ja nõudlus tugevasti tasakaalust väljas, seisab piimasektor praegu silmitsi turuhäiretega.
- (5) Selle tulemusena on toorpiima ja sealiha hinnad liidus veelgi langenud ja tõenäoliselt langevad veelgi, mis tekitab paljudele põllumajandusettevõtjatele probleeme rahavoogude ja riigimaksudega, nii et nende tegevus ei ole enam jätkusuutlik. Võrreldes juuli keskmise hinnaga aastatel 2010–2014, oli juuliks 2015 liidu keskmine toorpiimahind langenud 12 % võrra, eelmise aastaga võrreldes oli hind langenud 20 % võrra. Võrreldes keskmiste hindadega juulis 2014, oli searümpade hind langenud juulis 2015 13 % võrra ja pörsaste hind 23 % võrra. Lisaks on nominaalhinnad erakordselt madalal tasemel, jäädes alla viimase viie aasta keskmise.
- (6) Mitmes liikmesriigis sai kannatada ka kevad- ja suvivilja saak, kuna juuli ja augusti temperatuurinäitajad olid väga kõrged ja sademeid oli vähe. Veise- ja vasikaliha-, piima- ja piimatoodete-, sealiha-, lamba- ja kitselihasektorit on rängalt mõjutanud söödakultuuride ja karjamaade varude nappusest tulenev tootmiskulude suurenemine.
- (7) Turu sekkumismeetmed riikliku sekkumise ja eraladustamisena või ja lõssipulbri puhul on olnud katkestusteta kättesaadavad alates septembrist 2014. Osutatud meetmed on küll leevendanud hindade languse kahjulikku mõju, kuid need ei ole olnud takistuseks piimatoodete ja toorpiima hindade jätkuval langusele. Sealiha eraladustuse abil aitas stabiliseerida sealiha hindu märtsis ja aprillis 2015, kuid mitte panna hindu märkimisväärselt taastuma. Kuna sealiha tootmine on tsükliline protsess, ei aita eraladustuse kava avamine praegusel ajahetkel vajalikul määral kaasa käesolevate turutõrgete lahendamisele. Määrusega (EL) nr 1308/2013 muude loomakasvatusektorite jaoks kehtestatud vahendid ei ole samuti ette nähtud regionaalselt piiritletud majanduslike probleemide leevendamiseks. Mis tahes täiendavad turusekkumismeetmed, mida võib kehtestada eraladustuse kujul ja mis on täienduseks sihtotstarbelisele rahalisele toetusele, ei lahenda viivitamatut likviidsusvajadust loomakasvatusektoris, kuna meetmete mõju avalduks põllumajandusettevõtja tasandil alles keskpikas perspektiivis.

(¹) ELT L 347, 20.12.2013, lk 671.

- (8) Seega on tekkinud olukord, kus määruse (EL) nr 1308/2013 alusel kättesaadavad meetmed tunduvad olevat ebapiisavad, et turuhäiretega toime tulla.
- (9) Selleks et olla valmis olukorraks, mil hinnad veelgi langevad ja turuhäired süvenevad, on oluline, et loomakasvatussektorid, mida turuhäired eriti mõjutavad, saaksid sihtotstarbelist rahalist toetust.
- (10) Et olemasolevatele turuhäiretele tõhusalt ja tulemuslikult vastu astuda ning ära hoida osutatud häiretest põhjustatud olukorda või selle mõju turule, samuti et ära hoida jätkuvast või süvenevast halvenemisest tulenevat olukorda, on asjakohane anda liikmesriikidele ühekordset rahalist toetust, mis on mõeldud loomakasvatussektori põllumajandusettevõtjatele, kelle tegevust sügav hinnalangus, Venemaa impordikeelu otsene mõju ja söödakultuure hävitanud põud on kõige enam kahjustanud.
- (11) Igale liikmesriigile antav rahaline toetus tuleks arvutada 2014/2015. aasta riiklike piimakvootide ja riigi sigade arvu alusel ning proportsionaalselt piima keskmise tootjahinna ja searümpade hinnalangusega, samuti tuleks võtta arvesse sõltuvusmäär Venemaa turust ning põua mõju söödakultuuride tootmisele ja hinnale. Et suunata piiratud eelarvevahendeid arvestades toetus kõige enam turuhäiretest mõjutatud põllumajandusettevõtjatele, peaksid asjaomased liikmesriigid jaotama kõnealuse summa paindlikult ja kõige tõhusamal viisil, mis põhineb objektiivsetel ja mittediskrimineerivatel kriteeriumidel, nagu hinnalangus asjaomastes sektorites, tagades samal ajal, et sihtotstarbelise toetuse lõppsaajad on loomakasvatussektori põllumajandusettevõtjad ning vältides turu- ja konkurentsimoontusi.
- (12) Kuna igale liikmesriigile eraldatava rahalise toetusega hüvitatakse ainult piiratud osa põllumajandusettevõtjate kantud tegelikust kahjust, tuleks liikmesriikidel lubada anda kõnealustele põllumajandusettevõtjatele täiendavat toetust, lähtudes samadest objektiivsuse, mittediskrimineerimise ja konkurentsimoontusest hoidumise kriteeriumidest.
- (13) Selleks, et liikmesriigid saaksid sihtotstarbelist rahalist toetust paindlikult jaotada nagu on turuhäiretega toimetuleku puhul nõutud, peaks neil olema lubatud kumuleerida kõnealune toetus muude Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist rahastatavate toetustega.
- (14) Kuna kõigile asjaomastele liikmesriikidele antav rahaline toetus kehtestatakse eurodes, tuleb meetme ühetaolise ja samaaegse kohaldamise tagamiseks määrata kindlaks Bulgaariale, Tšehhi Vabariigile, Taanile, Horvaatialle, Ungarile, Poolale, Rumeeniale, Rootsile ja Ühendkuningriigile määratud summa omavääringusse konverteerimise kuupäev. Seepärast on asjakohane määrata kindlaks vahetuskursi rakendusjuhu kuupäev vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 ⁽¹⁾ artiklile 106. Et võtta arvesse määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 106 lõike 2 punktis b osutatud põhimõtet ning kõnealuse määruse artikli 106 lõike 5 punktis c sätestatud kriteeriume, peaks rakendusjuhu kuupäev olema käesoleva määruse jõustumise kuupäev.
- (15) Käesoleva määrusega ettenähtud toetus on meede põllumajandusturgude toetuseks määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 4 lõike 1 punkti a tähenduses.
- (16) Eelarvelistel põhjustel peaks liit rahastama liikmesriikide kulutusi seoses loomakasvatussektori põllumajandusettevõtjatele antavate rahaliste toetustega ainult juhul, kui sellised maksed on tehtud kindlaks tähtjaks.
- (17) Läbipaistvuse ja kontrolli ning saada oleva summa nõuetekohase haldamise tagamiseks peaksid asjaomased liikmesriigid komisjoni teavitama toetuse andmise meetodite valiku objektiivsetest kriteeriumidest ning konkurentsimoontuse vältimiseks kehtestatud sätetest.
- (18) Et anda loomakasvatussektori põllumajandusettevõtjatele toetust võimalikult ruttu, peaks liikmesriikidel olema võimalus rakendada käesolevat määrust võimalikult kiiresti. Seepärast peaks käesolev määrus jõustuma järgmisel päeval pärast selle avaldamist,

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1306/2013, 17. detsember 2013, ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 549).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

1. Liikmesriikidele eraldatakse liidu toetust kogusummas 420 000 000 eurot, et liikmesriigid saaksid anda sihtotstarbelist toetust veise- ja vasikaliha-, piima- ja piimatoodete-, sealihaga ning lamba- ja kitselihasektori („loomakasvatussektor”) põllumajandusettevõtjatele.

Liikmesriigid kasutavad neile lisa kohaselt eraldatud summasid meetmete võtmiseks objektiivsete ja mittediskrimineerivate kriteeriumide alusel, tingimusel et maksed ei moonuta konkurentsi.

Liikmesriikide võetud meetmete eesmärk on leevendada majanduslikke tagajärgi, mis tulenevad loomakasvatusektori põllumajandusettevõtjaid mõjutavatest turuhäiretest.

Liikmesriigid tagavad, et juhul, kui toetuse saajaks ei ole loomakasvatusektori põllumajandusettevõtjad otse, jõuab toetusest tulenev majanduslik kasu täies ulatuses nendeni.

Liikmesriikide kulud seoses käesoleva määruse kohaste maksetega on liidu rahalise toetuse tingimustele vastavad üksnes siis, kui need on välja makstud hiljemalt 30. juuniks 2016.

2. Bulgaaria, Tšehhi Vabariigi, Taani, Horvaatia, Ungari, Poola, Rumeenia, Rootsi ja Ühendkuningriigi puhul on lisas sätestatud summade konverteerimisel vahetuskursi rakendusjuhu kuupäevaks käesoleva määruse jõustumise kuupäev.

3. Käesoleva määrusega ette nähtud toetust võib kumuleerida Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist rahastatava muu toetusega.

Artikkel 2

Liikmesriigid võivad anda täiendavat toetust artikli 1 alusel võetud meetmetele summa ulatuses, mis ületab lisas esitatud vastavat summat kuni 100 % ulatuses, ning lähtudes samadest objektiivsuse tingimustest, mis on sätestatud artiklis 1.

Liikmesriigid maksavad täiendava toetuse välja hiljemalt 30. juuniks 2016.

Artikkel 3

Liikmesriigid teatavad komisjonile

- a) võimalikult kiiresti ja hiljemalt 31. detsembriks 2015 objektiivsed kriteeriumid, millest lähtudes valitakse sihtotstarbelise toetuse andmise meetodid, ning konkurentsimoontonutuse vältimiseks võetud meetmed;
- b) hiljemalt 30. septembriks 2016 makstud toetuste kogusumma ning andmed toetusesaajate arvu ja liigi kohta.

Artikkel 4

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 15. oktoober 2015

Komisjoni nimel
president
Jean-Claude JUNCKER

LISA

Liikmesriik	EUR
Belgia	13 049 568
Bulgaaria	6 004 009
Tšehhi Vabariik	11 155 561
Taani	11 103 077
Saksamaa	69 233 789
Eesti	7 561 692
Iirimaa	13 734 230
Kreeka	2 258 253
Hispaania	25 526 629
Prantsusmaa	62 899 543
Horvaatia	1 812 383
Itaalia	25 017 897
Küpros	354 997
Läti	8 452 333
Leedu	12 631 869
Luksemburg	669 120
Ungari	9 505 286
Malta	119 570
Madalmaad	29 937 209
Austria	7 004 590
Poola	28 946 973
Portugal	4 764 178
Rumeenia	11 145 958
Sloveenia	1 368 433
Slovakkia	2 464 247

Liikmesriik	EUR
Soome	8 985 522
Rootsi	8 220 625
Ühendkuningriik	36 072 462